

Департамент освіти і науки, молоді та спорту
Запорізької міської ради
Комунарський районний центр молоді та школярів

**Методичні рекомендації для педагогів позашкілля
до моделювання гурткових занять декоративно-ужиткового та
образотворчого мистецтв
«Від традиційного до нетрадиційного»**

м.Запоріжжя, 2013

Методичні рекомендації розробили:

Буйниченко Л.Д., заст.директора з НВР КРЦМтаШ

Некоз В.І., керівник Школи вивчення перспективного досвіду роботи,
керівник філії «Буревісник»

Медведєва О.В., керівник гуртка «Сувенірна майстерня»

Кулікова О.М., керівник гуртка «Веселка»

Шангіна Є.О., керівник гуртка «Вітрила»

Циганок О.І., керівник гуртка «Веселі олівці»

У педагогів позашкільної освіти часто виникають труднощі при моделюванні навчального заняття, визначенні цілей, типу, виду, методів та прийомів навчання, етапів тощо. Особливо з цими труднощами зіткаються починаючі педагоги або ті, які не мають педагогічної освіти, але є знаючими майстрами. З цією метою члени Школи вивчення перспективного досвіду роботи опрацювали фахову літературу та розробили методичні рекомендації з планування і проведення занять. Особливу увагу педагоги приділили побудові нетрадиційного заняття. Даний методичний посібник буде в нагоді всім педагогам, які викладають в гуртках образотворчого і декоративно-ужиткового мистецтва.

Перелік матеріалів

1. Від традиційного до нетрадиційного
 - Передмова
 - Технологічна картка заняття гуртка
 - Тема заняття
 - Правила постановки цілей заняття
 - Методи та прийоми навчання
 - Типи занять
 - Форми організації занять
 - Обладнання, матеріали
 - Врахування санітарно-гігієнічних вимог
 - Схема-конспект та алгоритм проведення гурткового заняття
 - Самоаналіз заняття
 - Недоліки в плануванні та проведенні занять
 - Умови успішності заняття
 - Нетрадиційні заняття
2. Зразки конспектів традиційних і нетрадиційних занять педагогів центру.

Від традиційного до нетрадиційного

Буйниченко Л.Д., заступник директора з НВР

Передмова

Заняття — основна форма організації навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі, показник професійної майстерності педагога. Так як і в школі, заняття виконує пізнавальні, практичні, виховні, розвиваючі функції. Але, дещо відрізняється за змістом, послідовності етапів, формами роботи, нестандартністю методів і прийомів навчання тощо.

Основними вимогами до заняття в позашкільному закладі є:

- сучасність (реалізація компетентісно-орієнтованого підходу до навчання, формування ключових життєвих компетенцій вихованців, зв'язок із життям);
- практичність (формування практичних знань, умінь, навичок)
- пізнавальність (розширення інформаційного простору, розвиток пізнавальної активності);
- оригінальність (нестандартність проведення занять);
- цікавість (розширення кругозору, розвиток зацікавленості в вихованцях);
- диференційованість (здійснення індивідуального та диференційованого підходу);
- позитивність, психологічна комфортність (створення комфортних умов розвитку, навчання й виховання).

Враховуючи специфіку роботи в гуртках, різнонаправленість гуртків, секцій, студій тощо кожен педагог вишукує, випробовує власні знахідки, що відповідають його напряду роботи, інтересам, здібностям вихованців. Але існують загальні вимоги до організації і проведення занять, яких потрібно дотримуватися.

Методичною службою Комунарського районного центру молоді та школярів розроблено технологічну картку вимог до планування та

проведення занять. Технологічна картка дає змогу педагогові якісно підготуватися до заняття, будь-то підсумкове, конкурсне чи відкрите в рамках атестації, для батьківської громадскості, врахувати всі важливі аспекти: мотиваційно-цільовий, змістовний, рефлексивний, валеологічний компоненти. У разі проведення заняття в рамках конкурсу професійної майстерності чи професійних змагань можливе бальне оцінювання.

Технологічна картка заняття гуртка

1. Гурток _____
2. Мета відвідування _____
3. Дата проведення заходу _____
4. ПІБ педагога _____

Критерії оцінювання	Ступінь прояву
	Відмітки про наявність того чи іншого компоненту (+ чи -) або короткий опис
Мотиваційно-цільовий компонент -цілепокладання -створення атмосфери зацікавленості	
Організаційний компонент -оптимальний темп заняття -використання ТЗН, ІКТ, наочності, обладнання -готовність дітей до заняття	
Змістовний компонент -доступність отриманої інформації, новизна, цікавість навчального матеріалу -рівень володіння матеріалом -виклад навчального матеріалу (культура мовлення, емоційність, ясність, коментарі на запитання дітей тощо) -чіткість інструкцій педагога -варіативність форм роботи з дітьми -відповідність змісту заняття і вимогам програми -диференційований підхід, вміння співпрацювати з кожною дитиною -активізація пізнавальної активності -використання інтерактивних форм та методів навчання -створення умов для формування життєвих компетенцій	
Рефлексивний компонент -досягнення мети заняття -нестандартність підведення підсумків заняття -ставлення дітей до заняття, ступінь задоволеності	

Психологічний компонент

-врахування вікових та індивідуальних особливостей заняття
-врахування міжособистісних відносин у групі
-врахування індивідуально-психологічних особливостей педагога (емоційність, тривожність, напруженість та інш)
-стиль спілкування з вихованцями
-реалізація комунікативних здібностей (емоційний контакт, діалогічність спілкування)
- створення сприятливого психологічного клімату
-створення ситуації успіху, методи заохочення та стимулювання дітей

Валеологічний компонент

-додержання вимог техніки безпеки
-додержання санітарно-гігієнічних норм
-впровадження здоров'язберігаючих технологій

Зауваження _____

Тема заняття

Формулювання теми має стосуватися фактичного матеріалу заняття, відповідати програмі, викликати інтерес у вихованців. Тема повинна чітко, лаконічно, емоційно виражати стислий зміст заняття.

Правила постановки цілей заняття

Правильна постановка цілей заняття – це передбачуваний результат та половина успіху і педагога, і вихованця. Яку ціль поставиш – такий отримаєш результат.

Формулювання цілей повинно відповідати наступним вимогам:

- починатися з дієслова (що робити? що зробити?);
- конкретизувати кінцевий результат;
- бути реально досяжною;
- бути реалізованою в межах заняття чи серії занять;
- відповідати темі заняття, календарно-тематичному плануванню

Відповідно сучасним вимогам до планування і проведення занять мета є триединою, тобто:

- **навчальна** (ознайомити, впровадити, відпрацювати, узагальнити, навчити, поглибити, перевірити, оцінити, закріпити, розширити, підвищити, виявити, акцентувати увагу);
- **виховна** (формувати, виховувати, прищеплювати, сприяти, розвивати зацікавленість, заінтересованість, ознайомити);
- **розвиваюча** (розвивати пам'ять, увагу, творче мислення тощо; вчити порівнювати, узагальнювати, систематизувати, робити умовиводи)

Методи та прийоми навчання

Метод – це «шлях до досягнення мети», спосіб теоретичного дослідження або практичного здійснення будь-чого.

Основні методи:

За джерелом передачі та сприйняття навчальної інформації:

- словесні (розповідь, бесіда, пояснення, лекція, інструктаж тощо);
- наочні (демонстрація предметів, явищ, посібників тощо);
- практичні (практична робота, навчальні вправи, ігрові вправи, екскурсія, похід тощо)

Методи стимулювання інтересу до навчання: пізнавальні ігри, створення цікавої ситуації, створення ситуації успіху, реалізація виховного потенціалу, ситуації неуспіху, емоційних переживань.

Прийом – частина методу, засіб педагогічних дій у певних умовах. Прийоми не мають самостійної педагогічної задачі.

Типи занять

В позашкільній педагогіці використовуються як шкільні типи занять та їх форми так і нетрадиційні. Кожне заняття має свою структуру. Тип заняття визначається наявністю та послідовністю структурних частин.

Класифікація типів занять:

- заняття засвоєння нового матеріалу (нових знань, умінь, навичок);

- формування практичних умінь та навичок;
- застосування вмінь та навичок;
- підсумкове (концерти, творчі звіти, захист проектів тощо);
- комбіноване.

Форми організації занять

Форми організації навчання – зовнішнє вираження узгодженої діяльності педагога та вихованців, яка здійснюється за певною методикою.

Форми організації занять в позашкільній роботі:

- групові: ведеться робота з усією групою, викладається загальний матеріал.
- між групові: в межах групи можливо виділяти підгрупи.
- індивідуальні: передбачено роботу обдарованими та здібними дітьми, які виявили особливі здібності (підготовка до концертів, конкурсів, фестивалів тощо), або з дітьми, які з поважних причин пропускали заняття, і, які бажають поліпшити знання, уміння та навички.

Обладнання, матеріали

Обладнання повинне відповідати вимогам часу.

- посібники, газети, журнали, документи тощо;
- дидактичний матеріал, наочний матеріал (схеми, моделі, плакати, спортивний інвентар тощо);
- відеофільми, комп'ютерні диски, аудіо матеріали.

Врахування санітарно-гігієнічних вимог

Сучасне заняття в позашкільному навчальному закладі повинне бути здоров'язберігаючим, тобто мають бути створені належні умови для його проведення. Ці умови полягають у:

- використанні елементарної діагностики втомлюваності вихованців на занятті (діагностика настрою, мотивації тощо);
- зменшенні емоційної чи фізичної втоми в дітей;

- створенні необхідного психологічного клімату, комфортних умов навчання;
- здійсненні індивідуального та диференційованого підходу в процесі навчання;
- дотриманні санітарно-гігієнічних умов (прибирання приміщень, провітрювання приміщень, освітлення, температура повітря; організація динамічних, ігрових, танцювальних перерв тощо).

У зв'язку з цим, пропонуємо деякі методичні рекомендації щодо удосконалення якості проведення занять в гуртках та орієнтовну схему-конспект та алгоритм проведення гурткового заняття.

Схема-конспект та алгоритм проведення гурткового заняття

- Тема заняття
- Мета заняття (навчальна, розвивальна, виховна)
- Методи та прийоми навчання
- Тип заняття (засвоєння нових знань, умінь та навичок; формування практичних умінь та навичок; застосування вмінь та навичок; узагальнення матеріалу; комбінований)
- Форма заняття: традиційна, нетрадиційна форма проведення (вказати конкретну форму: заняття-подорож, заняття-гра, заняття-казка тощо)
- Обладнання: таблиці, плакати, посібники, схеми, моделі, роздатковий матеріал, демонстраційний матеріал, діаграми, література тощо.
- Підготовча робота (якщо була, наприклад, домашнє завдання, дослідницька чи експериментальна робота, створення проекту тощо)

Хід заняття

I. Вступна частина

- повідомлення теми та мети заняття, очікуваних результатів;
- актуалізація опорних знань;
- мотивація навчальної діяльності гуртківців.

II. Основна частина

- висвітлення керівником матеріалу нової теми;
- оволодіння новими теоретичними та практичними знаннями;
- залучення учнів до самостійного осмислення нового матеріалу, самостійна робота

III. Заключна частина

- обґрунтування гуртківцями можливості використання отриманих знань, умінь, навичок, які цілі та завдання досягнені;
- загальний підсумок заняття із зазначенням його позитивних аспектів і зазначенням перспектив чи ресурсу;
- рефлексія (аналіз кожної творчої роботи вихованців, самоаналіз, взаємоаналіз тощо).

Самоаналіз проведеного заняття педагогом

Одним із критеріїв професійної майстерності педагога є вміння провести самоаналіз заняття. Самоаналіз це форма педагогічної діяльності, що включає в себе усвідомлене, професійно-орієнтоване на кінцевий результат планування та регулювання навчальної діяльності вихованців. Педагог конструє заняття, проводить його, аналізує і підводить підсумки. Тому, серед багатьох факторів, що визначають успішність педагога і ефективність заняття – це потреба і вміння аналізувати власну діяльність і діяльність вихованців. Нижче наведено орієнтовний самоаналіз заняття.

1. Коротка характеристика групи
2. Тема заняття, місце теми заняття в навчальній програмі
3. Мета і завдання заняття
4. Ступінь досягнення мети і завдань заняття (досягнуті, не досягнуті, частково досягнуті)
5. Доцільність вибору навчального матеріалу (зміст, обсяг, ступінь складності тощо)
6. Раціональність вибору методів, засобів, форм організації НВП на занятті

-
7. Створення педагогом комфортних умов навчання (психологічний клімат, зацікавленість і емоційний настрій дітей)
 8. Вказати найбільш вдалі моменти заняття
 9. Вказати на невдалі моменти заняття (якщо були)
 10. Труднощі, які виникли при підготовці та проведенні заняття
 11. Загальна самооцінка заняття (за 5-бальною шкалою)
 12. Чи задоволені заняттям?
 13. Які корективи внесли би в хід заняття?

Недоліки в плануванні та проведенні занять

- невміння якісно побудувати заняття;
- нехтування підготовкою плану-конспекта проведення заняття;
- не приділяється належна увага мотивації вихованців до заняття та актуалізації їх знань;
- тема, мета заняття не оголошується зовсім чи оголошення не адаптоване до сприйняття дітей;
- не завжди проводиться оперативна перевірка якості виконання вихованцями завдань;
- відсутня диференціація навчання;
- вихованці на занятті пасивні;
- робота ведеться з обмеженим колом дітей;
- характер навчальних завдань частіше репродуктивний за алгоритмом;
- нераціонально використовується час заняття;
- заняття починається та завершується невчасно;
- не належна увага до відповідей дітей;
- невміння поставити акцент, визначити пріоритети;
- не достатнє врахування інтересів, захоплень вихованців;
- механічне запозичення передового педагогічного досвіду;
- невпевненість педагога у своїх знаннях;
- байдужість, відстороненість від навчально-виховного процесу;

- непродумана композиція уроку;
- одноманітність методів навчання;
- монотонність і сухість викладання матеріалу.

Умови успішності заняття

- комплексність цілей заняття;
- наявність чіткої побудови заняття, логічність та наступність етапів заняття;
- чітка організація початку заняття, мотивація на навчальну діяльність;
- активізація пізнавальної діяльності вихованців;
- опора на життєвий досвід вихованців;
- створення ситуації успіху на занятті;
- наочність навчання;
- відповідність психолого-віковим особливостям вихованців;
- профілактика навантаження вихованців, зміна пасивного та активного виду діяльності.

Нетрадиційні заняття

Нетрадиційні заняття – одна з найважливіших сучасних інноваційних форм організації навчання. Такі заняття мають певні переваги:

- по перше, формується стійкий інтерес до напрямку діяльності того чи іншого гуртка;
- по-друге, такі заняття сприяють емоційному розвитку дитини, психологічному розв'язанню, створенню комфортної сприятливої атмосфери;
- по-третє, вихованці отримують більш ґрунтовні та глибокі знання, активізується їх навчально-пізнавальна діяльність,;
- в четвертих, розвивають командний дух, формують дитячий колектив.

Проведення нетрадиційних занять сприяють також професійному зростанню педагогів, так як потребують більш ретельнішої та тривалої підготовки. Але будувати весь навчально-виховний процес на таких заняттях

не рекомендується, так як доцільніше їх проводити в якості підведення підсумків роботи за семестр (рік), узагальнення знань, умінь та навичок з певної теми, як відкрите заняття для колег, адміністрації та батьків.

Існує безліч нетрадиційних форм проведення занять. Вибір тієї чи іншої форми заняття залежить від професіоналізму педагога, його рівня творчості, прагнення до розвитку та саморозвитку та його власного бажання, рівня зацікавленості.

Форми нетрадиційних занять:

- заняття-аукціон;
- заняття-подорож;
- заняття-казка;
- заняття-дослідження, заняття-експеримент;
- заняття-інсценування, театралізовані заняття;
- заняття-гра, шоу-технології («Що? Де? Коли?», КВК, «Щасливий випадок», «Зірковий час» тощо);
- заняття-турнір, заняття-вікторина;
- ділова гра;
- розробка та захист проєктів;
- інтегровані заняття;
- бінарні заняття;
- заняття-імпровізація, заняття-імітація;
- творчі салони;
- експедиції тощо.

Заняття-презентація
з декоративно-прикладного мистецтва
з теми «Український віночок»

Розробила: кер.гуртка «Сувенірна майстерня» Медведєва О.В

Рівень навчання: основний рівень

Вік дітей: 9-11 років

Завдання:

Навчальні: формувати конструкторські здібності, систематизувати навички роботи із дротом, ножицями, голкою, удосконалювати і використовувати отримані знання на практиці

Розвиваючі: розвивати творчу, художню уяву, дрібні м'язи пальців рук.

Виховні: прищеплювати інтерес до українських традицій, оберегів, символів, виховувати естетичний смак, вміння співпрацювати в колективі

Форма проведення заняття: заняття-презентація

Обладнання, матеріали та інструменти: дрiт, ножиці, голка, тканина, нитки, виготовлені штучні квіти, ПК

Підготовчий період: група вихованців поділена на дві мікрогрупи, кожна група готує презентацію про походження та значення квітів (садові й польові), заздалегідь вихованці готують штучні квіти.

Хід заняття

1. Організаційна частина

- привітання, створення бадьорого настрою, зняття психологічної напруги, створення дружньої атмосфери:

Ми візьмемося за руки,

Веселіше стане нам,

Бо у групі – всі ми друзі,

Усмішки даруємо вам (діти беруться за руки, повертаються друг до друга з посмішкою).

2. Мотивація та цілепокладання

Слайд №1-девіз заняття

Ми справжні таланти,

Ми справжні митці,

Стає у нас квіткою

Все навкруги!

- Хто здогадався, яка тема сьогоднішнього заняття?

-Так, сьогодні ми з вами будемо виготовляти український віночок.

3. Розминка (робота в командах)

- Давайте з вами проведемо розминку. Знайти знайомі слова у таблиці переплутаних слів. Команди називають слова. За кожну правильну відповідь команда отримує фант квітку.

4. Ознайомлення з новим матеріалом

Інформаційна хвилинка педагога.

Споконвіку шанують в Україні квіти.

Немає жодного українського будинку, біля якого дбайливі руки господині не влаштували б яскраві квіткові острівці.

Вони милують око, ніжно хвилюють душу, міцно прив'язують наші серця до батьківського дому. Наші предки обожнювали квіти, вважаючи, що це

витвір природи даровано людям від Бога. Квіти - постійні супутники нашого життя. Вони - на клумбах, в кімнаті, на газонах. Вони на вишитих рушники, скатерки. Ними розмальовують печі, стіни будинків. А ще квіти є на нашому національному одязі. Квіти на плахті і корсеті символізують доброту, щирість душі. Квіти на рукавах сорочки оберігають від хвороби, злого ока. Але особливим оберегом в Україні завжди був і є вінок. Це не просто краса, а «знахар душі». Тому що в ньому є чарівна сила, що біль знімає, силу береже. Плетіння віночка - то своєрідна наука. Потрібно знати, з яких квітів і коли

плести, яке зілля з яким вплітати поруч. А всього в українському віночку дванадцять квіток, і кожна з них є оберегом.

Український вінок, напевно, є в кожній сільській хаті. Його вішають на стінах, на килими, або ставлять на стіл. Є багато звичаїв, пов'язаних із вінком. Колись останній сніп з поля жінці приносили в село. Несла його найкрасивіша дівчина. Цей сніп як символ наступного врожаю прикрашали вінком. Ще існує звичай на весіллі вінок одягати молодій на голову, а потім вона зберігає його все своє життя. Вінок повинен бути весь прикрашений квіточками й стрічками. Квіточок повинно бути на вінку приблизно 12-13.

Презентації мікрогруп. Для нашого заняття кожна група підготувала презентацію про квіти. Бажано супровід презентації здійснювати під музику.

Слайд №2. Розповідь першої групи про польові квіти (незабудки, ромашки, червоні маки, волошки, сокирки).

Слайд №3. Розповідь другої групи про садові квіти (деревій, барвінок, квіти вишні та яблуні, калини, безсмертника, чорнобривці, мальви).

- А зараз, для того щоб закріпити вивчений матеріал, я пропоную вам відгадати загадки. За правильну відповідь група отримує фант квітку.

1. Лист зелений і міцний,

Сніг для нього не страшний,

А коли весну стрічає,

Сині очі розкриває. (Барвінок)

2. Сині зірочки пухнасті

Виглядають з жита,

Мов веселі оченята.

Як їх не любити? (Волошки)

3. Дзвіночки в лісі ніжні - ніжні,

Немов сніжинки білосніжні.

В зеленім листі спочивають,

П'янкий весняний запах мають. (Конвалія)

4. Поле вбралося в обнову:

Сукню одягло бузкову.

І над нею залюбки

Цілий день гудуть бджілки.

Пречудово в літню днину

Зацвітає ... (Конюшина)

5.Зубів не має, а кусає. (Кропива)

6.Стала на поляні

В жовтім сарафані.

Підросте - всміхнеться,

Для вітрів вбереться

В платтячко біленьке,

Пишне та легеньке. (Кульбаба)

7.Одяглась у біле плаття,

Примостилась на лататті.

Задивилася у воду

На свою чудову вроду. (Лілея)

8.Що за диво-дивина

В житті квітка є одна?

Палає, мов ліхтарик,

Червоний кептарик. (Мак)

9.Наче сонця серединка,

Пелюстків біла хустинка.

Знає бджілка і мурашка,

Що звать квіточку ... (Ромашка)

10. У погожу літню днину

він на варті біля тину,

круглолицій та пригожий,

і до сонця дуже схожий. (Соняшник)

-А тепер скажіть, які квіти не використовуються для виготовлення українського віночка? За кожну правильну відповідь вихованці отримують фанти квіточки.

5. Хвилинка настрою. Вихованці обмінюються квітками-фантами з побажаннями.

6. Практична робота.

Слайд №4 - алгоритм виконання віночка

- виготовлення основи для віночка;
- закріплення квітів (квіти готуються заздалегідь)

Кожна група обирає доповідача, який демонструє слайд, доповідає підготовлену інформацію; посередник, який стежить за часом та виконанням роботи; практики працюють над виробом.

7. Презентація творчих виробів.

Кожна команда представляє свої роботи. Презентація відбувається у вигляді дефіле: діти виходять в українських костюмах та віночках під музичний супровід. Захист виробів (коротка інформація).

8. Підведення підсумків.

Підрахунок фантів, визначення переможця, нагородження.

Заняття бліц-турнір

з декоративно-ужиткового мистецтва

М'яка іграшка у сучасному декоративно-ужитковому мистецтві.

Пошив пальчикових іграшок.

Розробила: керівник гуртка «Сувенірна майстерня» Медведєва О.В

Рівень навчання: основний

Вік вихованців: 9-11 років

Завдання:

Навчальна: перевірити знання вихованців про види іграшок, їх місце в сучасному інтер'єрі; навчити виготовляти пальчикові іграшки.

Розвивальні: розвивати естетичний смак, дрібні м'язи пальців рук.

Виховні: прищеплювати інтерес до читання, розвивати уміння співпрацювати в групі.

Форма заняття: бліц-турнір

Обладнання, матеріали та інструменти: шаблони іграшки, ножиці, голка, тканина, шпильки, швацька крейда або мило, інструкція з ТБ.

Підготовчий період: група вихованців поділена на дві мікрогрупи: кожна з груп готує уривок з улюбленої казки («Колобок», «Ріпка») та викрійки казкових героїв; виготовляються запрошення на виставу молодшим вихованцям гуртка.

Хід заняття

1. Організаційна частина (привітання, створення сприятливого психологічного комфорту, перевірка готовності)

- Добрий день, діти! А він дійсно добрий, тому що сьогодні ми запросили до нас у гості наших молодших друзів, щоб поділитися з ними нашим досвідом, знаннями, уміннями та навичками. В кінці заняття всіх присутніх чекає сюрприз. А зараз я пропоную всім привітатися зі своїми сусідами (зліва та справа) нетрадиційним засобом: потертися носами, поздороватися ногами, поштовхатися плечами, хлопнути долонями тощо. І ось тепер я бачу, що настрої у вас гарний і бадьорий і ми можемо продовжувати роботу. Перевірте, чи все необхідне є у нас на партах.

2. Мотивація та цілепокладання

- Сьогодні до нас завітали гості — Тканина та Голка. Нам є про що їм розповісти. Адже протягом року ми багато чого навчилися. А якщо дещо забули, то біда невелика: на занятті працюватиме «Довідкове бюро». Черговий «Довідкового бюро» готовий надати будь-яку довідку з теми.

3. Перевірка теоретичних знань вихованців

Оскільки тема сьогоднішнього заняття — «Пошив пальчикової іграшки», то давайте з вами пригадаємо, що таке м'яка іграшка?

Стук у двері. Входять Тканина та Голка — вихованці старшої групи з табличками Тканина та Голка. Вони вітаються з дітьми.

Тканина. Раді зустрічі з вами. Сподіваємося, що ви нас не забули.

Голка. Зараз і перевіримо. Ми принесли з собою кілька запитань і завдань.

От і влаштуємо справжній невеличкий екзамен. Хто надасть повну й правильну відповідь, той одержить різнокольорову картку. Якщо Ви не знаєте правильної відповіді, то можете отримати інформацію у чергового Довідкового бюро.

1 тур блиц-турніру

Тканина. - Назвіть іграшки, які відносяться до розвиваючих?

- Перерахуйте всі іграшки, які відносяться до декоративних?

Голка. - Які іграшки ми віднесемо до колекційних?

- Які це народні іграшки?

Тканина. - Чи існують ритуальні іграшки? Якщо так, то які.

- Які іграшки використовують для театральних вистав?

За кожен правильну відповідь вихованці отримують кольорову фішку.

Голка та Тканина. Молодці!

2 тур блиц-турніру

- Скажіть, чим відрізняються між собою плоска та м'яка іграшки?

- Які види тканин ви знаєте? (діти називають види тканин, а черговий «Довідкового бюро» демонструє зразки).

3 тур блиц-турніру

- Голка та Тканина показують картки із зразками швів, а вихованці їх називають.

- Які матеріали використовуються для виготовлення іграшки?

4 тур блиц-турніру міні-практикум «Створення іграшки»

З кожної групи викликається по 1 вихованцю. Із запропонованих матеріалів та інструментів потрібно обрати набір для пошиву іграшки. Перша група -

ведмедик для однокласниці, друга - лялька для засинання маленькій дитині.
За правильний вибір групи отримують фішки.

Голка та Тканина. Ви дуже добре відповідали, діти. Всі засвоїли теоретичний матеріал дуже добре. А тепер давайте подивимось, у кого ж найбільше карток ? Підведення підсумків.

4. Фізкультхвилинка.

Танець колобоків і ріпки під музику танцю маленьких каченят.

5. Практична робота

Тканина. А зараз ми перевіримо, які ви майстри. Перш ніж розпочати роботу, перевірте, чи все готове для заняття?

Черговий довідкового бюро перераховує потрібні матеріали та інструменти і нагадує про додержання вимог техніки безпеки під час роботи з голкою та ножицями.

Керівник гуртка. Вашим домашнім завданням було приготувати викрійки іграшок до своєї улюбленої казки. Перша група - виготовляє пальчикові іграшки для казки «Колобок», а друга - «Ріпка». Нагадати правила роботи в групі. Члени груп обмірковують роботу, добирають матеріал, планують послідовність дій, розподіляють трудові операції виконують завдання. Глядачі спостерігають за виготовленням іграшок, можна їх залучити до творчого процесу, доручивши нескладну операцію.

6. Презентація робіт.

Презентація відбувається в формі вистави. Кожна група презентує уривок із казки та виготовлені іграшки. Оплесками глядачів визначити чия презентація найкраща, підрахунок отриманих різнокольорових карток. Можливо придумати номінації.

Заняття з декоративно-ужиткового мистецтва –

подорож до казки за темою «Свічники «Пори року»

Розробила: керівник гуртка «Веселка» Кулікова Ольга Миколаївна

Рівень навчання дітей: початковий

Вік дітей: 7-10 років

Мета:

- навчальна: вчити дітей працювати з тістом (солоним), виготовляти об'ємні свічники;
- розвиваюча: розвивати фантазію, уяву вихованців, розвивати зв'язне мовлення;
- виховна: виховувати відчуття смаку, самостійність, охайність в роботі, вміння працювати і співпрацювати в групі.

Форма проведення: заняття-подорож

Обладнання, матеріали та інструменти: зразок свічника, солоне тісто, основа для свічників, свічки, стеки, бісер, лелітки для обробки, зубочистки або сірники для закріплення фігур, диск із музичним записом.

Хід заняття

1. Організаційна частина.

Продзвенів дзвінок, кличе на урок.

- а) привітання;
- б) організація робочого місця (перевірка готовності до заняття)

2. Теоретична частина.

- Діти, яка зараз пора року?
- Зима щедра на свята. Які ви знаєте зимові свята?
- Осінь в народі називають художницею, оскільки вона розфарбовує природу в жовті, червоні, золоті фарби. А як можна назвати зиму?
- Зима - чарівниця, оскільки саме зимою ми отримуємо подарунки, про які мріємо весь рік, на вікнах виростають узорі незвичайної краси.
- А які ви знаєте казки чарівниці зими?
- Зараз, діти, я прочитаю вам початок однієї казки, а ви відгадаєте її назву (казка «Дванадцять місяців»).

3. Мотивація до навчання.

- Давайте заплющимо очі і перенесемося в цю казку. Сьогодні ми будемо

чарівниками, а наші руки творитимуть чаклунство. Ми виготовимо свічки «Пори року».

- Давайте розділимося на групи і ви будете місяцями року (поділ на групи за обраним кольором). В групах використовується метод навчаючи вчусь, коли старший навчає молодшого.

1. Зима. Діти – зимові місяці роблять свічник з зимовими фігурками.

2. Весна. Весняні місяці роблять свічник з весняними мотивами.

3. Літо. Літні місяці роблять свічник з літніми мотивами так, щоб ми повірили, що за вікном літо.

4. Осінь. Діти - осінні місяці нагадають нам про осінній врожай.

На столі підготовлені прапорці з символікою осені, зими, весни, літа.

- Погляньте, чи все ми узяли з собою в подорож? Солоне тісто роздаю залежно від пори року. (Осінь - червоне, жовте; зима - біле, блакитне).

- Хто нам нагадає рецепт солоного тіста?

- Бесіда з додержання вимог техніки безпеки: стеки і зубочистки - гострі предмети, які вимагають обережності. Повторюємо правила користування гострими предметами.

4. Практична частина

а) починаємо роботу з основи: на тарілочку наліплюємо шар тіста, у центрі встановлюємо свічку, і приступаємо до чаклунства... прикрашаємо наші фігурки декором; використовуємо прийоми ліплення як і в пластиліні; звучить класична тиха музика А. Вівальді «Пори року»;

б) надання індивідуальної допомоги вихованцям, які мають утруднення;

в) інтерактивна гра «Дерево загадок»: на гілках дерева прикріплені листочки з загадками, кожен підходить і читає загадки, решта дітей відгадує.

г) команда, яка збрала більше фішок за відгадані загадки – проводить музикальну фізкультхвилинку (показує рухи, інша команда повторює рухи).

5. Підведення підсумків заняття

- Настав час попрощатися з казкою «Дванадцять Місяців». Давайте поставимо свічники, запалимо свічки і сядемо біля вогню, як сиділи 12 братів. А ви, місяці, розкажіть, що ви хотіли зробити і як вам це вдалося. Дітям пропонується розповісти вірші про свою пору року, презентувати свою роботу.

Ця групова робота складається в велику колективну роботу «Свічники «Пори року»»

6. Рефлексія

- Чи сподобалось вам заняття? Чим саме?
- Про що згадали?
- Який зараз маєте настрій?

Заняття-рольова гра

гуртка декоративно-ужиткового мистецтва

«Модульне Орігамі: Торт Святковий»

Розробила: керівник гуртка Кулікова Ольга Миколаївна.

Рівень навчання: основний

Вік вихованців: 9 – 11 років

Мета:

1. Навчальна: ознайомити з професією кондитера, навчити дітей складати торт з модулів, вчити працювати з описом роботи та схемами.
2. Розвиваюча: розвивати фантазію, уяву, просторове мислення.
3. Виховна: виховувати відчуття смаку, самостійність, акуратність, розвиток вмінь працювати в групі, ознайомити з правилами етикету в гостях.

Форма проведення заняття: рольова гра

Тип заняття: комбінований

Обладнання, матеріали та інструменти: зразок торта, папір білий та кольоровий, ножиці, диск із музичними записами, схеми та опис роботи, клей, олівці (для гімнастики).

Хід заняття.

1. Організаційна частина.

Продзвонив дзвінок, кличе на урок.

1.1. Привітання.

1.2. Організація робочого місця. Перевірка готовності до заняття.

1.3. Мотивація, цілепокладання.

— Діти, сьогодні у нас незвичайне заняття, до нас прийшли гості. Давайте привітаємось з ними.

— Діти, а хто любить, коли до нас в дім приходять гості?

— Чим ви їх пригощаєте?

— Як назвати людину, яка все це робить?

— Так. Сьогодні ми з вами також будемо кондитерами і працювати будемо як справжні повари (діти вдягають фартух та поварський ковпак). Сьогодні на нас чекає пекельна кухня: ми будемо готувати торт з паперу. Він низькокалорійний, ми будемо стрункими від нього, але він буде радувати очі, як справжній, тому що зроблений власними руками.

Демонстрація зразка творчого продукту.

2. Теоретична частина.

2.1. Повторення вивченого матеріалу у формі бесіди.

— Скажіть, як називаються фігурки, які складені з паперу і в якій техніці виконаний торт?

— Що ви знаєте про орігамі?

Розповідь дітей. *З японської мови орі – скласти, камі – папір. Займались цим жінки та діти. Відродження зв'язано з трагедією у 1945р., коли в Хіросімі померло 80 тис. людей. Тоді серед дітей виникло повір'я вільного птаха – символ життя – журавлика. Діти вірили, що зробив 1000 журавликів, вони одужають і будуть жити. Дванадцятирічна дівчинка зробила тільки 644 журавлика.*

2.2. Роз'яснення нового матеріалу.

— Наш торт складається з модулів, які ми вже вміємо робити. Техніка складання об'ємних фігур з трикутних модулів (якщо не використовувати як іграшку, то можна робити без клею). Можна запропонувати дітям провести майстер-клас по виробленню модулів.

Розрахунки виробу:

$$M1 - 175 + 7 = 182$$

$$M2 - 166 + 14 = 180$$

$$M3 - 28$$

$$M4 - 14$$

$$\text{Квіточки} - 7 * 9 = 63$$

$$\text{Листячко} - 8 * 2 = 16$$

Тарілочка – скільки вийде.

Всього \cong 550 шт.

3. Практична робота. Робота в групах. Поділ на групи за обраним кольором. Кожна група отримує своє завдання. Виконують завдання за поданою схемою.

I група кондитерів виконує *коржі*,
II група виконує прикраси – *квіточки*,
III група виконує *листячко*,
IV група виконує *тарілочку*.

Звучить класична музика.

4. Фізична хвилинка. «Морозиво» (*діти інсценують розповідь*).

Я знаю, що ви всі любите морозиво. Уявіть, що ви завітали до Снігової королеви, замерзли й самі стали схожі на морозиво. Тіло, руки, ноги, голова скуті холодом... Брр... Але прийшов добрий чарівник і сказав: «Заплющте

очі! Покладіть руки на коліна. Вам зручно, вам

ніщо не заважає... Зараз почнемо відтавати.

Зігріваються й відтають пальчики ніг,

зігріваються й відтають ступні,

зігріваються й розслаблюються коліна.

Тепло йде від пальчиків ніг угору, ноги

теплі, вони розслабляються. Зігріваються

пальчики рук. Пальці розслаблюються.

Зігріваються й розслаблюються долоні.

Зігріваються й розслаблюються кисті рук.

Тепло від кистей йде до ліктиків. Від

ліктиків до плечей. Руки теплі,

розслабилися. Вам тепло. Тепло йде по всьому тілу, від животика піднімається до грудей, шиї, голови. Обличчю жарко. Обличчя розслабилося, ротик відкрився, голова повисла. Розтануло морозиво, розтеклося солодкою калюжею по підлозі».

5. **Колективна форма роботи.** Всі групи об'єднуються в одну і колективно створюють кінцевий продукт – торт.

6. **Підведення підсумків.** Презентація творчого продукту.

- Продумайте в групі презентацію свого шедевру, обговоріть назву, рецепт приготування (алгоритм роботи), на яке свято приготували торт, кого будете пригощати і як.

Заняття-творче завдання з образотворчого мистецтва

Перший рік навчання основного рівня

Розробила: керівник гуртка «Веселі олівці» Циганок Олена Іванівна

Тема: «Жили були три основних кольори: синій, червоний та жовтий...»

Мета: навчальна: на основі складання власної казки, вивчити три основні кольори;

розвиваюча: розвивати творчу фантазію та уяву; вміння складати казку на основі власного малюнку; вміння працювати самостійно та в колективі;

виховна: виховувати старанність та охайність при виконанні роботи; наполегливість в досягненні мети.

Форма проведення: заняття-творче завдання

Обладнання та матеріали: формат А4, простий олівець, гумка, ганчірка, фарби акварель або гуаш, пепнзлі різних розмірів, окремі листочки для запису казки.

Хід заняття

I. Вступна частина

1. Привітання
2. Перевірка готовності дітей до заняття
3. Повідомлення теми й мети заняття

Сьогодні, на занятті, ми вивчимо основні кольори.

Може хтось з вас вже їх знає?

Їх всього три: синій, червоний та жовтий. Маючи лише тільки ці три кольори, змішуючи їх між собою, можна отримати всі останні: синій та жовтий -....., червоний та синій-....., жовтий та червоний-.....

4. Мотивація навчальної діяльності

Для того, щоб виконати наше завдання, ми з вами перетворимося на певний час художниками-казкарями, і будемо не лише малювати, а й вигадасмо казку до нашого малюнку.

II. Основна частина

1. Обговорення теми й мети заняття

Казка починається такими рядками:

«Жили були три основних кольори:

синій, червоний та жовтий....»

А далі ви придумаете продовження цієї

казки, робите малюнок і записуєте на окремому аркуші.

2. Оволодіння новими теоретичними знаннями

- Мабуть для багатьох з вас буде важко уявити фарби живими істотами, але ж у казках може бути все. Вони мають обличчя, ручки та ніжки, мають будиночки та ходять до магазину....вони живуть цікавим та яскравим життям.

- В малюнку ви повинні використати лише три кольори: червоний, синій та жовтий.

- Спочатку простим олівцем наносите малюнок на аркуш паперу.

- Робота в кольорі відповідна до сюжету казки (узагальнення мальнку)

- Обробка малюнку контуром та оформлення дрібними деталями (деталізація малюнку).

- Закінчивши малюнок, потрібно записати свою казку на окремому аркуші паперу (до десяти речень).

- Повторюємо техніку безпеки роботи на заняттях з образотворчого мистецтва.

3. Фізкультхвилинка

Щось не хочеться сидіти,

Треба трохи відпочити.

Руки вгору, руки вниз,

Насусіда подивись.

Руки вгору, руки в боки.

Вище руки підійміть,

А тепер їх опустіть.

Плесніть, діти, кілька раз,

За роботу, все гаразд.

4. Самостійна робота дітей

- індивідуальна робота з дітьми
- підтримка, допомога, поради вчителя при виконанні завдань
- успішне завершення роботи

III. Заключна частина

1. Аналіз робіт дітей

Діти показують свій малюнок та зачитують вигадану казку. Колектив уважно слухає, оцінює відповідність написаного та намальованого, аналізує, помічає недоліки.

2. Підведення підсумків заняття

Похвалити дітей за гарні казки та малюнки, подякувати їм за відповідальне ставлення до виконання завдання.

3. Прибирання робочих місць.

Заняття-екскурсія з образотворчого мистецтва Тема: Легендарна Хортиця

Розробила: керівник гуртка образотворчого мистецтва «Вітрила» Шангіна Євгенія Олександрівна

Мета:

- навчальна: отримання основних знань про історичні пам'ятки острова Хортиці, їх розташування, зовнішній вигляд, підготовка до майбутньої екскурсії

- розвиваюча: розвиток знань про рідний край, розвиток естетичного почуття, уваги, інтересу до оточуючого світу та минулого рідного міста

- виховна: виховування любові до рідної культури, добрих властивостей

Обладнання: проектор та ноутбук зі слайдами, зошити для конспекту

Тип заняття: ознайомлення з новим матеріалом

Форма заняття: заняття-екскурсія

Міжпредметні зв'язки : природа, культура, людина, історія, краєзнавство

Методи: словесні, наочні, практичні

Методи виховання: емоційний вплив, стимулювання

Хід заняття:

1. Вступна частина

- Організаційний момент. Повторення правил Т/Б

- Добрий день, діти! Сьогодні ми узнаємо про найголовнішу легенду Запоріжжя – острів Хортицю. Острів багатий історичними пам'ятками на цікавостями, але мало хто знає багато з них. Екскурсія до Хортиці неможлива без попереднього отримання інформації, якщо нема спеціального гіда. Але ми самостійно можемо ознайомитись з цікавими можливими екскурсійними об'єктами.

Люди жили тут ще з сивої давнини, кам'яного віку, на відміну від інших місць, Хортиця й в наш час зберігає предмети минулого. Найкращий спосіб ознайомитися з ними – відвідування **Музею Запорізького козацтва**. Музей розташовано на півночі острова, біля знаменитої **Запорізької Січі**. Поряд з музеєм також розташовано **Курган**, скіфське захоронення аристократичної особи. *Скіфи* – населення півдня давньої України, варварські племена – сучасники продавніх греків, ця культура існувала до нашої ери (різдва Христова). Також, тут ще є кам'яний столб, що встановлено на місці загибелі

князя Святослава (сина княгині Ольги) та таємничий **чорний камінь**, що знаменитий серед езотериків міста. Біля північної частини розташовано знамениті островки **Три Стовпи**, один з них – Диван Єкатерини названо на честь російської імператриці Єкатерини II. На Середньому Стовпі знаходиться **Козацька Миска**, як вважають, у спекельні дні тут казаки варили вареники та галушки.

Хортицею розкидано ознаки перебування тут скіфів – кургани, баби, навіть у центральній частині острова – руїни цілого **городища скіфів**.

Від часів кам'яного віку – **капища, круги** орієнтовані за сторонами світу. Їх розташовано біля Запорізької Січі та у історичному центрі острова.

На Хортиці зараз перебуває **конний театр**, козацький воєний корпус, де молоді хлопці вивчають боротьбу, займаються спортом, вивчають історію та культуру, їздять кіньми демонструючи свою майстерність в конному театрі.

Комплекс Запорізька Січ постійно оновлюється та поліпшується, тут знімали **фільм Тарас Бульба**.

На острові є також пам'ятки пов'язані з казками та міфами, наприклад **Змієва печера**. Розповідають що тут за часи козаків жив справжній Змій, вночі він виповзав з печери освітлюючи своїм світлом Дніпро. Печера розташована на північній стороні острова.

А яка багата **природа** острова! Тут багато рослин, що нема вже ніде в Запоріжжі, є рідкісні птахи, звірі. У південній частині острова де плавні та заборонена для відвідування територія, залишилися косулі, кабани, зустрічаються навіть лосі.

На Хортиці іноді знаходять **скарби**.

2.Основна частина

Хід роботи:

- Демонстрація слайдів. До кожної фотографії питання, дітям пропонують відповісти на нього, продемонструвати знання.

- Як називається ця міфічна печера? (Зміїна Печера)

- Яку пам'ятку зображено на фотографії? Пригадайте, де це. (Козаціка Миска на Середньому Стовпі)

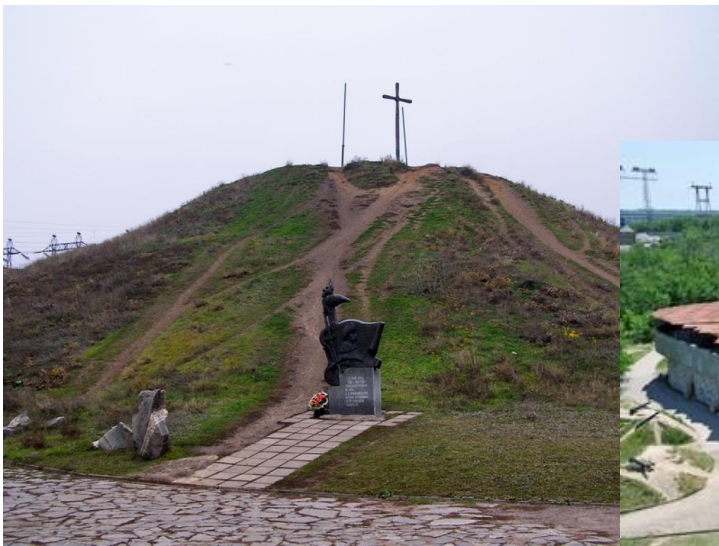
- Чи є ще на острові казаки?

пам'ятники? (Баби)

- Як називаються ці

- Де розташовано цей курган? (Біля Музею Козацтва)

- Що за музей ми бачимо на фотографії? (Музей Козацтва)

Легенда острову Хортиці? (Запорізька Січ)

Перерва – Фізхвилинка (вправа для очей, дивимося на різні предмети оточуючого, вправа для плечевого поясу)

Бесіда присвячена острову Хортиці. Діти пригадують як вони відвідували Хортицю (якщо відвідували), що там бачили. Особиста розповідь про побачені пам'ятки. Бажають вони побачити їх знову і коли?

Питання:

- Щоб ми бажали побачити на Хортиці?
- Які б пам'ятки ми намалювали?

Малювання з натури або за фотографіями пам'яток легендарного острову.

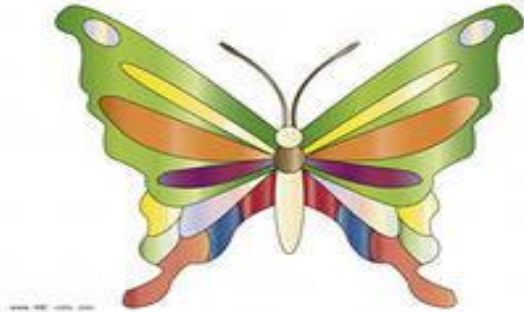
3. Заключна частина.

Підведення підсумків. Обговорення можливої екскурсії або тематичної виставки. Виставка малюнків.

**Конспект заняття – естафети
Основний рівень, 3 рік навчання**

Конспект розробила: керівник гуртка «Дивоцвіт»

Лукашева Інна Борисівна

Тема: виготовлення колективних мозаїк на тему: « На галявині»

Мета: 1) навчальна: закріпити вміння працювати у техніці « рвана мозаїка», навчити виготовляти колективну мозаїку;

2) розвиваюча: розвивати творчі здібності вихованців, уяву, фантазію, спостережливість;

3) виховна: виховувати акуратність, формувати інтерес до навколишнього, уявлення про прекрасне.

Завдання: виконання метеликів

Форма заняття: колективна робота, заняття-змагання

Тип заняття: комбінований

Обладнання та матеріали: зразки мозаїчних робіт з зображенням метеликів, фарби, пензлики, кольоровий папір, клей, ножиці.

Хід заняття:

1. Вступна частина:

- привітання
- оголошення теми і мети заняття
- перевірка готовності до заняття
- повторення правил техніки безпеки (робота з ножицями)

2. Актуалізація опорних знань, умінь та навичок

- Що ви знаєте про аплікацію, як вид декоративно-ужиткового мистецтва?
- Які види аплікацій ви знаєте?

- Чим відрізняється рвана аплікація? т.п.)

3. Основна частина:

3.1. Мотивація вихованців.

3.2 - Діти, прослухайте загадку і спробуйте за відповіддю здогадатися, що ми будемо виконувати у техніці мозаїки.

« Шевелились у цветка

Все чотире лепестка.

Я сорвать цветок хотел-

Он вспорхнул и улетел!» (метелик)

- Отже, сьогодні на занятті ми будемо виконувати метеликів у техніці «рвана мозаїка».

3.3. Вивчення зразків та прикладів виробів, їх можливих кольорових рішень (демонстрація зразків та прикладів робіт). Роз'яснення техніки виконання.

3.4. Групова робота. Естафета.

- А зараз ми з вами позмагаємось в естафеті. Розділимося на 4 команди по 3 чоловіки, отримаємо аркуш з зображенням двох метеликів, який я приготувала для вас заздалегідь та по черзі будемо виконувати мозаїку.

Але, перш ніж розпочати, давайте звернемося до нашого словника і згадаємо, що ж таке естафета?

Естафета (від італ. *Staffetta*) — вид командного спортивного змагання, яке складається з низки завдань, що виконуються різними членами команди, при чому виконання наступного завдання розпочинається тільки після завершення попереднього.

3.5. Фізкультхвилинка

Раз – підняти руки вгору,
Два – нагнутися додолу,
Не згинайте, діти, ноги,
Як торкаєтесь підлоги,
Три, чотири – прямо стати,
Будем знову починати.
Хто зуміє присідати
І ногам роботу дати?
Раз – піднялись, два – присіли,
Хай мужніє наше тіло.
Хто втомився присідати,
Може вже відпочивати.
Руки в боки, руки так,
Руки вгору, як вітряк.

- продовження роботи в команді (естафетне виконання роботи)
- надання індивідуальної допомоги вихованцям

4. Заключна частина

5.1. Закріплення вивченого матеріалу:

- що ви запам’ятали з сьогоднішнього заняття про аплікацію?,
- яку саме аплікацію ми сьогодні виконували і яким способом?

5.2. Контроль успішності вихованців

- оцінювання робіт шляхом виставки (на стенді діти оформлюють виставку з власних робіт і обирають найкращі)
- підведення підсумків роботи в командах (оцінюється виріб за наступними критеріями: естетичність оформлення, охайність, кольорові рішення, дотримання етапів виконання роботи протягом усього заняття, командна робота)
- нагородження команд

5.3. Рефлексія: оцінювання емоційного стану вихованців: у кожної дитини заздалегідь лежить два метелики різного кольору. На дошці висить малюнок із зображенням квіткового луку. Якщо дитині сподобалось на занятті вона кріпить метелика червоного кольору, якщо ні – синього).

5.4. Прибирання робочих місць (діти прибирають робочі місця, зайві невикористані матеріали до наступного заняття)